

Eén jaar riviercontract Zwalmbeek: Hoe ver staan we?

Een jaar na de ondertekening van het riviercontract voor het stroomgebied van de Zwalmbeek zijn de partners volop aan het werk. Verschillende van de 43 acties om de overstromingsrisico's in het stroomgebied te beperken, zijn intussen gerealiseerd of staan in de steigers.

De gemeenten Zwalm, Horebeke en Zottegem hebben een **digitaal meldpunt** opgezet waar inwoners terecht kunnen wanneer ze iets willen melden over een **waterloop**. Denk maar aan zwerfvuil, overmatige plantengroei of een obstakel in de beek. De gemeente bezorgt deze meldingen aan de waterloopbeheerder.

Dit najaar staan drie gemeentegrensoverschrijdende **zwerfvuil** opruimdagen gepland waarbij de klemtoon zal liggen op de waterlopen en hun oevers. Deze worden georganiseerd door de gemeente Zwalm op 17 september, de gemeente Horebeke op 24 september en door de stad Zottegem op 1 oktober. De gemeenten werken een **handhavingsbeleid** uit om ongepast gebruik van oevers en oeverzones als opslagplaats, stortplaats of uitbreiding van de tuin slagkrachtiger aan te pakken. De waterloopbeheerders engageren zich om hun visie op het beheer van de waterlopen toe te lichten en een overzicht van de geplande werkzaamheden te voorzien in het najaar.

De gemeenten zijn volop bezig met het opmaken van een **stedenbouwkundige verordening** voor bouwaanvragen in overstromingsgevoelige gebieden. Dit moet er voor zorgen dat er bij het (ver)bouwen meer doordacht te werk wordt gegaan en nog meer rekening wordt gehouden met het aspect water, maar ook met kansen voor het groenblauw netwerk, het landschap en ecologische stapstenen.

Maatregelen op het terrein vragen meer tijd. Achter de schermen wordt hier hard aan gewerkt. De brug onder de Hoogstraat vormt momenteel een vernauwing in de Zwalmbeek en zorgt voor opstuwing. Het Agentschap Wegen en Verkeer voorziet in 2024 of 2025 een verbreding van deze koker tot 9 meter om de wateroverlast in Nederzwalm te verminderen. Om het water ook afwaarts van deze koker vlot te laten doorstromen wordt door VMM onderzocht of de aanleg van een winterbed mogelijk is..

Er wordt gezocht naar bijkomende **buffermogelijkheden** langs de Peerdestokbeek en de Molenbeek (Velzeke) om het overstromingsrisico in de woonkernen Munkzwalm en Nederzwalm te verminderen. Het verouderde rioleringsstelsel en erosie van landbouwgronden vormen hierbij de grootste uitdagingen.

Er zijn nog een aantal niet-gescheiden stelsels aanwezig waarbij het hemelwater ook in de riolering terecht komt. Dit zorgt voor frequente overstortwerking, waarbij afvalwater ongezuiverd in de waterloop terecht komt, met nefaste gevolgen voor de waterkwaliteit en het leven in de beek. De komende jaren staan een aantal **rioleringsprojecten** gepland die deze druk zullen verminderen. Ook de opmaak van een hemelwater- en droogteplan kan hier aan bijdragen.

Door **erosie** van akkers wordt te veel, vaak vervuild, sediment afgezet in de bestaande overstromingsgebieden, in de waterloop en in waardevolle natuur. Bij hevige regenval veroorzaakt erosie ook modderstromen op de wegen. Verschillende partners zetten in op sensibilisering, ondersteuning van landbouwers en **erosiebestrijdingsmaatregelen** op het terrein. De talud aan de Paddestraat in Zottegem werd hersteld en beplant om sedimenttransport tegen te gaan. Het Steunpunt Erosie biedt met het project "Boer aan boord" ondersteuning aan voor gerichte erosiemaatregelen. Zo kunnen landbouwers in Brakel en Zwalm met financiële steun van het provinciaal klimaatfonds grasbloemenstroken aanleggen onderaan de akkers. Deze bloeiende

bufferstroken geven kleur aan het landschap, maar bieden in sommige gewassen, zoals graan en aardappelen, ook kansen voor natuurlijke bestrijding van plagen en ziekten. Dergelijke akkerranden kunnen belangrijke voordelen bieden voor de biodiversiteit, maar ook voor de waterkwaliteit in beken door het tegengaan van de aanvoer van gronddeeltjes, meststoffen en bestrijdingsmiddelen naar waterlopen. Via het Europees project Merlin kunnen ook landbouwers uit Horebeke, Zottegem, Zwalm en Brakel ondersteuning krijgen voor het aanleggen van dergelijke grasbloemenstroken, specifiek ter bescherming van de Zwalm en haar zijbeken.

Steunpunt Erosie doet ook inspanningen om land- en tuinbouwpercelen **klimaatrobuuster** te maken. Een aangepaste bodembewerking en een goede bodemkwaliteit zijn hierbij belangrijk. Het eerste landbouwforum, dat plaats vond in Zwalm op 23 juni, zette deze goede landbouwpraktijken in de kijker. Zo werd onder meer de rol en het belang toegelicht van koolstof in de bodem voor de bodemkwaliteit.

Dankzij het project **Water-Land-Schap** krijgt het riviercontract een extra duwtje in de rug. Een gebiedscoalitie werkt aan een uitvoeringsgericht gebiedsprogramma om onder meer wateroverlast, waterbeschikbaarheid en erosie in samenhang aan te pakken in de stroomgebieden van de Peerdestokbeek, de Molenbeek en de Wijlegemse beek. De goedkeuring van dit project wordt eind dit jaar verwacht.

In het Riviercontract staan heel wat maatregelen die de kans op overstromingen en overstromingsschade beduidend zullen verminderen. Met de klimaatverandering die op ons afkomt kunnen we wateroverlast in deze hellende regio nooit volledig uitsluiten. Voor bewoners in overstromingsgevoelig gebied is het dan ook belangrijk om zichzelf tegen wateroverlast te blijven beschermen. Dit najaar zal door de gemeente Zwalm een eerste infomoment georganiseerd worden om eigenaars die op een overstromingsgevoelige plaats wonen te sensibiliseren over **individuele beschermingsmaatregelen**. Deze infomomenten zullen meermaals georganiseerd worden, voor elke overstromingsgevoelige site.

DIGITALE MELDPUNTEN:

<https://www.zwalm.be/meldingen>

<https://www.zottegem.be/aanvragen-meldingen-en-e-loket/meldingen.aspx>

<http://horebeke.be/wonen-en-leven/ik-wil-iets-melden>